

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Programului de prevenire și gestionare a
situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025
 (număr unic 647/MAI/2022)

Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Agenția Proprietății Publice (nr. 05-03-5803 din 14.09.2022)	Lipsă de obiecții și propuneri.	
Agenția de Guvernare Electronică (nr. 3007-149 din 15.09.2022)	<p>În conformitate cu art.7⁶ și art.22 lit.c) și d) din Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, dezvoltarea unui sistem informațional de stat (SI) nou impune și documentarea acestuia, prin elaborarea și promovarea unei hotărâri de Guvern prin care să se aprobe conceptul SI și, înainte de punerea în exploatare a SI, a altei hotărâri de Guvern prin care să se instituie SI și să se aprobe regulamentul resursei informaționale formate de acesta. După caz, aprobarea conceptului SI și a regulamentul resursei informaționale poate fi promovată și printr-un singur act normativ.</p> <p>În acest context, prezentăm următoarele propuneri și o obiecție la proiectul Planului de acțiuni pentru implementarea Programului:</p> <p>1. La Obiectivul specific 2.1. considerăm oportun de substituit cuvântul „<i>Conceptualizarea</i>” cu cuvântul „<i>Implementarea</i>”, care este unul mai potrivit.</p> <p>2. Acțiunea 2.1.2. propunem de reformulat, după cum urmează:</p> <p>„2.1.2. <i>Promovarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Conceptului și Regulamentului de utilizare a Sistemului național de avertizare timpurie.</i>”.</p> <p>La discreția MAI, această acțiune ar putea fi divizată în două acțiuni distincte care să prevadă promovarea de către minister a două proiecte de</p>	<p>1. Se acceptă parțial.</p> <p>Luând în considerație opiniile recepționate de la alte autorități, s-a decis expunerea denumirii obiectivului specific 2.1 în următoarea redacție:</p> <p>„2.1. Operaționalizarea sistemului național de avertizare timpurie către anul 2025”. Totodată, denumirea acestuia corespunde obiectivului specific 5.2.1. din Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne, aprobat prin HG nr. 658/2022.</p> <p>2. Se acceptă.</p>

	<p>acte normative, inițial, cu privire la aprobarea Conceptului și, ulterior, a Regulamentului de utilizare a sistemului informațional respectiv.</p> <p>3. Acțiunea 2.1.3. considerăm necesar de exclus Agenția de Guvernare Electronică din lista instituțiilor responsabile, deoarece realizarea activități practice de operaționalizare a Sistemului național de avertizare timpurie nu corespunde întocmai mandatului instituției. Astfel, în calitate de agenție de implementare a politicii de stat în domeniul e-Transformării guvernării și de instituție publică responsabilă de coordonarea creării sistemelor informaționale de stat, AGE își confirmă disponibilitatea acordării MAI a suportului în dezvoltarea sistemului informațional în cauză, prin oferirea, la solicitare, a unor orientări metodologice și, respectiv, prin avizarea oficială a proiectelor de acte normative pentru aprobarea conceptului și regulamentul de utilizare a acestuia.</p> <p>În aceeași ordine de idei, considerăm oportun să vă atragem atenția că, potrivit cerințelor art.23 alin.(2) din Legea nr.467/2003 și pct.3 din Hotărârea Guvernului nr.562/2006 cu privire la crearea sistemelor și resurselor informaționale automatizate de stat, coroborat cu pct.22 din Hotărârea Guvernului nr.414/2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de stat, versiunea inițială a proiectului de concept al Sistemului național de avertizare timpurie urmează în mod obligatoriu să fie coordonată (avizată) cu AGE. De asemenea, conform pct.2 și pct.8 subpct.2) și 3) din Metodologia de coordonare a achizițiilor în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.544/2019 cu privire la unele măsuri de organizare a procesului de achiziții în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor, înainte de lansarea procesului de achiziție a Sistemului național de avertizare timpurie, indiferent de tipul acesteia, metoda și sursa de finanțare, este necesară coordonarea cu AGE și a oportunității achiziției și a documentației aferente procesului de achiziție (anunț, caiet de sarcini, criteriile de calificare, termene de referință, sarcină/specificație tehnică etc.).</p>	<p>A fost completat cu următoarea acțiune: „2.1.3. Elaborarea Regulamentului de utilizare a Sistemului național de avertizare timpurie”.</p> <p>3. Se acceptă.</p>
<p>Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și</p>	<p>Proiectul se susține. Totodată, se propune de a expune în tot textul proiectului denumirea completă a Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației.</p>	<p>Se acceptă.</p>

Tehnologia Informației (nr. 02 DRAS/1081 din 16.09.2022)		
Ministerul Educației și Cercetării (nr. 07-09/4087 din 16.09.2022)	Proiectul se susține. Totodată, acțiunea 2.2.5 din Obiectivul general II <i>Eficientizarea măsurilor de prevenire a situațiilor de urgență și excepționale</i> se va expune în următoarea redacție: „ <i>Instruirea copiilor/elevilor în instituțiile de învățământ privind situațiile de risc (riscurile situațiilor de urgență/situațiilor excepționale)</i> ”.	Se acceptă.
Serviciul Tehnologia Informației (nr. 1.4/1388/22 din 16.09.2022)	În Planul de acțiuni pentru implementarea Programului, la sub-acțiunea 2.1.3., și anume poziția a 3-a propunem de substituit cuvântul „operationalizarea” cu cuvântul „dezvoltarea”, iar la poziția a 4-a indicatorii de monitorizare de la aceeași sub-acțiune de substituit cuvintele „sistem operationalizat” cu cuvintele „sistem dezvoltat și funcțional”, această propunere se prezintă în vederea uniformizării termenilor uzuali folosiți de legislație pentru reglementarea aspectului tehnologiilor informaționale.	Se acceptă.
Ministerul Apărării (nr. 11/1230 din 19.09.2022)	Lipsă de obiecții și propuneri.	
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (nr. 10/1-4774 din 19.09.2022)	Lipsă de obiecții și propuneri.	
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (nr. 14-03/2694)	Lipsă de obiecții și propuneri.	
Ministerul Mediului (nr. 02-05/2195 din 19.09.2022)	În contextul referințelor la alte documente de politici publice, din care derive conținutul proiectului programului și anume <i>Strategia de dezvoltare în domeniul afacerilor interne 2022-2030</i> , asupra căruia nu există o decizie de aprobare/adoptare, considerăm că trimiterile la un act care are statut de	Se acceptă. Strategia de dezvoltare în domeniul afacerilor interne pentru anii 2022-2030 a fost aprobată prin HG nr. 658/2022.

	<p>proiect, nu poate servi drept temei pentru promovarea și aprobarea unor acte normative secundare.</p> <p>De menționat, este că potrivit prevederilor statuate la pct. 9 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborare, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin HG nr. 386/2020, programul este un document de politici publice care derive din strategie și, respectiv, contribuie la implementarea acesteia prin detalierea și concretizarea acțiunilor ce urmează a fi realizate într-un domeniu sau subdomeniu de activitate.</p>	
<p>Ministerul Mediului (nr. 02-05/2218 din 22.09.2022)</p>	<p>Suplimentar la scrisoarea nr. 02-05/2195 din 19/09/2022.</p> <p>Propunerile respective au fost elaborate reieșind din necesitatea vitală a RM privind instituirea unui sistem de management al riscurilor, în conformitate și prin consultare cu proiectul Băncii Mondiale privind consolidarea managementului riscurilor de dezastre și reziliența la schimbările climatice în RM, precum și Programului Operațional comun „Bazinul Mării Negre” 2014-2020 privind soluțiile universal eligibile pentru RM de supraveghere și funcționare a sistemelor de avertizare timpurie a dezastrelor.</p> <p>I. Consolidarea managementului riscului de dezastre, prin abordarea problemelor actuale și provocărilor viitoare</p> <p>1. Concluzii și propuneri pentru a fi incluse în partea de program</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>Răspunsul la urgente și pregătirea pentru situații de urgență</u> <p>Sistemele de avertizare timpurie și comunicare trebuie să fie îmbunătățite, deoarece sistemele informaționale de gestionare a dezastrelor și cele de comunicare a urgențelor sunt deficiente în Moldova, iar echipamentul de răspuns la urgențe este absent sau învechit. Elaborarea unei legislații adecvate de avertizare timpurie și alocarea suficientă de resurse pentru implementare, funcționare și mentenanță ar ajuta la menținerea acestei reorganizări.</p> <p>Pentru a asigura un răspuns rapid și fiabil, centrele subnaționale de gestionare a urgențelor și echipamentul de răspuns local trebuie să fie modernizate sau reabilitate. Ținând cont de eforturile de descentralizare în derulare, mai este nevoie și de alocarea de resurse suficiente pentru planificarea la nivel local a pregătirii și/sau a planificării măsurilor de urgență.</p> <p>Moldova trebuie să elaboreze un concept integrat drept parte dintr-o modernizare cuprinzătoare a sistemelor de avertizare pentru diverse tipuri de</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Crearea și implementarea sistemului de avertizare timpurie a populației se ragăsește la Obiectivul general II Eficientizarea măsurilor de prevenire a situațiilor de urgență și excepționale.</p> <p>În acest sens, deja au fost întreprinse un șir de acțiuni, printre care crearea grupului de lucru interinstituțional pentru asigurarea implementării sistemului național de înștiințare a populației în caz de situații de urgență și excepționale, aprobat prin ordinul MAI nr. 434/2022.</p> <p>În cadrul grupului de lucru a fost elaborat proiectul de lege și nota informativă pentru modificarea/actualizarea cadrului normativ aferent telecomunicațiilor și implementarea sistemului Mold-Alert, bazat pe tehnologia Cell Broadcast.</p>

hazarduri.

Prognozele bazate pe impact trebuie să continue pentru a spori înțelegerea potențialelor efecte negative ale hazardurilor. Deși Serviciul Hidrometeorologic de Stat (SHS) poate îmbunătăți termenii de executare și rezoluția prognozelor sale prin intermediul măsurilor tehnice, utilizarea acestor seturi de date pentru a obține rezultate mai bune, implică și îmbunătățirea măsurilor curente de diseminare a informației și celor de răspuns. Capacitatea hidrometeorologică de avertizare timpurie poate fi consolidată prin prognozarea îmbunătățită a inundațiilor, sistemelor moderne de tehnologia informației și a comunicațiilor (TIC) și utilizarea SMS-urilor și (potențial) a aplicațiilor de servicii.

Capacitățile operaționale de salvare tehnică în cadrul managementului riscului de dezastre existent din Moldova trebuie să fie consolidate prin îmbunătățirea managementului, logisticii și protocoalelor de comunicare între echipele de răspuns la nivel local, regional și național.

▪ **Sistemele de pregătire/ avertizare timpurie**

O pregătire adecvată este esențială, deoarece riscul niciodată nu poate fi complet eliminat sau redus. Pregătirea prin intermediul sistemelor de avertizare timpurie salvează vieți și este una din cele mai eficiente modalități de a reduce impactul dezastrelor. Pentru a fi eficiente, avertizările timpurii trebuie să ducă la acțiuni. Din aceste considerente activitățile de pregătire includ consolidarea capacităților organizațiilor locale de a planifica și răspunde la efectele dezastrelor.

Progrese vizibile au fost atinse privind aspectele de pregătire și răspuns. Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al MAI (IGSU) supraveghează prevenirea dezastrelor, răspunsul, ajutorul și recuperarea și este autoritatea responsabilă de a alerta populația despre dezastre, iar Serviciul Hidrometeorologic de Stat oferă prognoze operaționale meteorologice și hidrologice pentru toate autoritățile relevante și pentru public.

Ținând cont de profilul țării privind riscul de dezastre, urmează să fie consolidate capacitățile de răspuns și nivelul de pregătire al țării, mai cu seamă la nivel local. Aceasta ar presupune consolidarea sistemelor de avertizare timpurie, modernizarea echipamentului necesar pentru operațiunile de căutare și salvare, integrarea procedurilor de pregătire și răspuns atât pentru situațiile de urgență medicale, cât și cele nemedicale, precum și elaborarea unor campanii informaționale care să fie direcționate

La 08.09.2022, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al MAI și Serviciul Hidrometeorologic de Stat au semnat Acordul de cooperare privind consolidarea capacității de reacție la riscurile de dezastre prin organizarea și realizarea de activități comune privind protecția populației, teritoriului, mediului înconjurător și a proprietății, în caz de pericol sau declanșare a situațiilor de urgență și excepționale.

Totodată, conform prevederilor Legii Inspectoratului General pentru Situații de Urgență nr. 93/2007, Inspectoratul, în calitate de autoritate din subordinea MAI, nu este responsabil de recuperare, urmare situațiilor de urgență și excepționale.

spre comunitățile locale pentru ridicarea nivelului de conștientizare a nivelelor de expunere și posibilelor măsuri de protecție.

RM și-a consolidat într-o oarecare măsură, capacitățile sale hidrometeorologice de avertizare timpurie, însă mai trebuie să fie abordate provocări importante pentru ca acestea să devină mai efective. Cu suport oferit de Banca Mondială, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și donatorii bilaterali, SHS și-a consolidat capacitățile de a monitoriza hazardurile meteorologice, hidrologice și cele climaterice și și-a îmbunătățit prognozele sale a condițiilor meteorologice.

Timpul de pregătire pentru avertizările meteorologice s-a îmbunătățit de la 10–60 minute până la 3–6 ore, oferind timp critic adițional de răspuns pentru fermieri, populație și autoritățile de protecție civilă. Pentru a asigura prestarea durabilă a acestor servicii foarte importante, SHS va trebui să abordeze și provocările instituționale și cele juridice ce țin de prognozarea hidrologică învechită, autonomia limitată, subfinanțarea cronică și capacitatea de a atrage și menține personal calificat.

La acest moment, sistemele de avertizare ale țării sunt învechite și au o cuprindere limitată. SHS trebuie să informeze IGSU despre fenomenele hidrometeorologice și de mediu periculoase. Deși IGSU primește informație detaliată de la SHS și dispune de capacități, pe intern, pentru a analiza datele meteorologice, sistemele de avertizare timpurie utilizate sunt învechite (datând din timpurile sovietice) și au o acoperire deficitară (sirenele sunt în centrele raionale, deseori departe de comunitățile localizate în luncile inundabile). Din aceste considerente, SHS și IGSU trebuie să conlucreze pentru a asigura furnizarea până la destinația finală a avertizărilor timpurii și îndrumărilor, în special profitând de TIC moderne prin SMS-uri și (potențial) prin aplicații de servicii. Sunt necesare și sisteme suplimentare de comunicare, nu doar din cauza faptului că sistemele mobile ar putea eșua, dar și din cauza faptului că unele zone nu sunt acoperite de rețeaua de telefonie mobilă și unele persoane ar putea să nu dețină telefoane mobile (și astfel trebuie să primească avertizările critice prin radio, etc.). Acest fapt este îndeosebi de important în câteva zone rurale, ținând cont de faptul că economia Republicii Moldova se bazează semnificativ pe activități agricole și are o populație predominant rurală. În timp ce IGSU gestionează un centru modern național de urgențe în Chișinău (finanțat de un proiect de investiții finanțat de Banca Mondială), centrele subnaționale și echipamentul de răspuns (cum ar fi vehiculele de răspuns) trebuie să fie reabilitate și modernizate pentru a asigura răspunsul rapid în toate părțile țării.

Prin HG nr. 405/2021 a fost abrogată HG nr. 1048/2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea sistemului de înștiințare și transmisiuni în caz de pericol sau de apariție a situațiilor excepționale.

Astfel, sistemul de avertizare trebuie creat din nou, fapt prevăzut deja în Program la Obiectivul general II, Obiectiv specific 2.1. Operaționalizarea sistemului național de avertizare timpurie către anul 2025.

Obiectivul General IV are ca scop sporirea capacității operaționale și de răspuns în situații de urgență și excepționale.

În pofida progreselor promițătoare atinse în domeniul tehnologiilor de prognozare și avertizare în RM, încă este dificil de prezentat prognoze și avertizări într-un mod prietenos utilizatorilor, care să rezulte în reacții de comportament protectiv, în special în zonele rurale izolate. Cele mai bune practici globale de asemenea relevă că toate categoriile de populație sunt deseori cele mai neglijate de strategiile de gestionare a riscului dezastrelor și au nevoie de atenție specială pentru a se asigura ca acestea să nu fie lăsate în urmă.

Pentru a consolida în mod eficace legăturile între eforturile mai vaste de pregătire (inclusiv sistemele de avertizare timpurie) cu însuși utilizatorii finali e nevoie de parteneriate multi-sectoriale (agenții de gestionare a dezastrelor, serviciile naționale hidrometeorologice, operatorii de infrastructură critică și organizațiile societății civile) și de surse pentru informare a acestora, care să promoveze schimbul de informații și date.

Sistemele de avertizare timpurie care sunt fiabile, eficace și inclusive sunt instrumente esențiale în managementului riscului dezastrelor pentru a salva vieți și proteja mijloace de trai. Este oportun de o trecere la prognozare bazată pe impact, relevând nu doar ce fel de condiții meteo vor fi, dar și cum vor afecta aceste condiții meteo.

▪ **Protectia financiară**

În perioada de după dezastru, costurile financiare ale acțiunilor de răspuns, recuperare și reconstrucție sunt o povară semnificativă pentru finanțele de stat, atât la nivel național și local.

Cadrul legal al Moldovei determină baza legală generală pentru finanțe publice, iar aceasta, la rândul ei stabilește principiile și regulile fiscale și cele bugetare; determină componentele bugetului național public și reglementează relațiile inter-bugetare; reglementează calendarul bugetar și procedurile generale ale procesului bugetar; și diferențiază competențele și responsabilitățile în domeniul finanțelor publice. Planificarea bugetului începe de la planificarea pe termen mediu a cheltuielilor bugetare (o dată la trei ani) prin intermediul Cadrului de Cheltuieli pe Termen Mediu, care se bazează pe strategiile financiare sectoriale care sunt revizuite în fiecare an. Această activitate este coordonată de Comitetul inter-ministerial pentru planificare strategică. Când se aprobă Cadrul de Cheltuieli pe Termen Mediu, planificarea continuă cu planificarea bugetului anual pentru anul fiscal.

Se acceptă.

Ținând cont de bugetul auster, realizarea activității date va fi posibilă după identificarea resurselor financiare corespunzătoare.

Totuși, structura bugetului de stat nu permite identificarea cheltuielilor de prevenire, pregătire și răspuns la un risc de dezastru individual. Unica excepție ar fi finanțarea dedicată pentru protecția civilă și fondurile specifice de rezervă. Aproape toate agențiile implicate în managementul riscurilor de dezastru duc lipsa de resurse financiare pentru a procura și întreține în mod adecvat echipamentul relevant sau pentru a elabora și implementa programe și planuri pentru prevenirea, atenuarea și răspunsul la hazarduri.

▪ **Recuperare rezilientă**

Eforturile de recuperare oferă o oportunitate pentru a reduce riscurile, odată cu apariția acestora atunci când populația este informată cu privire la riscuri, politicienii sunt motivați și fondurile sunt deseori puse la dispoziție. Anticipând dezastrul ca fiind aproape inevitabil, guvernele pot crea politici, standarde și aranjamente instituționale pentru a gestiona recuperarea înaintea unui dezastru.

Stabilirea aranjamentelor instituționale, politicilor și a surselor de finanțare pentru recuperare înainte de un dezastru permite guvernelor să evite presiunile politice post-dezastru și confuziile în îndeplinirea rolurilor, care deseori produc recuperări inefective. Alocarea resurselor necesare pentru a instituționaliza pregătirea de dezastru necesită suport financiar și voință politică.

În RM nu există statistici oficiale sau instituții abilitate cu competențe privind colectarea sistematică a informațiilor cu privire la sectoarele afectate, daunele directe și pierderile indirecte, sau necesitățile de recuperare și reconstrucție. Sistemul național de pierderi și daune se axează de obicei pe evaluarea daunelor și va avea nevoie de îmbunătățiri substanțiale pentru a se asigura ca evaluările necesităților post-dezastru să fie realizate într-un mod corespunzător și să ducă la o strategie eficientă și cuprinzătoare de recuperare.

În mod specific, nu există nici o metodologie unificată pentru colectarea, calcularea și înregistrarea daunelor sau pierderilor economice asociate, celor directe și indirecte. O astfel de abordare poate ar putea duce la calcularea unor sume incorecte privind pierderile provocate de dezastru și în unele cazuri la subestimarea sau dublarea pierderilor economice. Cadrul legal și cel de reglementare existent nu prevede o divizare clară a rolurilor și responsabilităților, și astfel lipsesc și așteptările clare în rândul autoritățile locale și reprezentanții ministerelor relevante la nivel local.

Regulamentul cu privire la clasificarea situațiilor excepționale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale, aprobat prin HG nr. 1076/2010, va fi revizuit și îmbunătățit (acțiunea 1.1.11 din Planul de acțiuni).

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare utilizează o metodologie, dar fără ghiduri operaționale; personalul IGSU și autoritățile locale recunosc în general importanța calculării pierderilor induse de dezastre, însă nu dispun de îndrumări clare și un mecanism pentru evaluarea pierderilor. De exemplu, nu este reglementat momentul evaluării daunelor și pierderilor: în unele cazuri, evaluarea este realizată câteva zile după dezastru, iar în alte cazuri - în dependență de tipul hazardului și accesibilitatea locațiilor afectate și începe după scurgerea câtorva luni.

Drept rezultat, sistemul existent de evaluare a daunelor și pierderilor produce o imagine incompletă a impactului economic al dezastrelor. O metodologie consistentă și potențial un sistem IT de management informațional pentru colectarea datelor post-dezastru ar putea să ajute în colectarea, verificarea și agregarea datelor de la nivelele administrative și sectoriale într-o modalitate eficientă, ajungând până la nivelul guvernului central. Un astfel de sistem ar permite o înțelegere mai cuprinzătoare a costului dezastrelor în Moldova de-a lungul timpului și ar putea susține astfel de eforturi precum compensarea post-dezastru la timp și urmărirea recuperării, alocarea bugetului pentru managementul riscurilor de dezastre, raportarea pierderilor și modelarea riscurilor.

2. Recomandări. Propuneri de acțiuni pentru a fi incluse în planul de acțiuni

O bună parte din cadrul curent privind managementul riscurilor de dezastre în RM este încă tradițional și se axează mai mult pe pregătirea și răspunsul la urgență și mai puțin pe prevenirea dezastrelor și rezilienței pe termen lung. Răspunsul eficient la urgențe urmează să fie consolidat în continuare prin îmbunătățirea structurilor, facilităților și echipamentelor subnaționale de dirijare, cât și printr-o pregătire mai bună a personalului de primă intervenție, a autorităților și serviciilor publice de la nivel local.

- *Îmbunătățirea coordonării privind prevenirea și reducerea riscului și planificarea de urgență în mai multe detalii*

Funcțiile managementului în situații de urgență sunt divizate între câteva ministere și departamente de stat, autorități publice locale și entități economice. Deși Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova oferă îndrumări și direcții de management general, iar direcțiile pe verticală ale autorității conlucrează în mod adecvat în cadrul sistemului, există necesitatea de a clarifica rolurile și responsabilitățile pentru control,

Se acceptă.

Se va realiza prin Acțiunea 1.1.10. „Stabilirea competențelor APC privind gestionarea situațiilor de urgență și excepționale”.

planificare și coordonare strategică și pentru implementarea măsurilor de identificare și reducere a riscului și răspuns la toate hazardurile.

Sunt necesare măsuri instituționale, inclusiv *elaborarea unui cadru legal și de reglementare care să abordeze toate hazardurile și să promoveze coordonarea între agenții, pentru a asigura ca investițiile propuse pentru capacitățile unor agenții individuale să fie corelate în mod efectiv.*

Noul cadru ar introduce terminologia cheie privind managementului în situații de urgență și ar defini rolurile și responsabilitățile pentru identificarea riscului, evaluare, atenuare, management și finanțare la nivel național, regional și local. Această claritate va ajuta la gestionarea potențialelor suprapuneri și va asista în coordonarea generală a activităților demarate.

Adițional, este necesară îmbunătățirea sistemului existent de informații privind riscurile, în partea ce ține de crearea unei platforme consolidate de informații privind riscul de hazarduri multiple, ce ar facilita o coordonare mai bună și gestionării datelor și va ajuta la satisfacerea priorităților.

Totodată, trebuie să fie modernizată și prognozarea meteorologică și hidrologică/a inundațiilor. Trebuie să fie elaborată o platformă comună care să ofere informații privind riscul de hazarduri multiple tuturor ministerelor și agențiilor relevante, iar evaluările riscului managementului în situații de urgență trebuie să fie integrate în strategiile sectoriale de cheltuieli.

▪ Consolidarea capacității sistemelor de avertizare timpurie și de comunicare

Deși țara noastră lansat un proces de dezvoltare a capacităților în domeniul avertizării timpurii, pregătirii și informării asupra riscurilor, investițiile reale în reducerea riscurilor sunt limitate, în special ținând cont de magnitudinea riscurilor climatice și de dezastre. În mod prioritar, trebuie să se aloce fonduri pentru implementarea programului de investiții în prevenirea riscurilor pe termen scurt.

Sistemul de comunicare a urgențelor și sistemul informațional privind managementul riscurilor de dezastre sunt deficiente, iar echipamentul de răspuns la urgențe este la acest moment învechit sau lipsește. Deși SHS poate îmbunătăți timpul de pregătire și rezoluția prognozelor sale prin intermediul unor măsuri tehnice, utilizarea acestor seturi de date pentru a atinge rezultate mai bune necesită îmbunătățirea măsurilor curente de diseminare a informației și celor de răspuns. În acest sens urmează să se elaboreze un

Se acceptă.

Cadrul normativ existent (HG nr.1076/2010) deja prevede toate situațiile excepționale care pot fi declanșate pe teritoriul RM, reieșind din poziționarea fizico geografică. Totodată, actul normativ menționat urmează să fie revizuit și îmbunătățit (acțiunea 1.1.11 din Planul de acțiuni).

Recomandarea dată deja a fost prevăzută prin realizarea Obiectivului general I Consolidarea rolului de autoritate în domeniul situațiilor de urgență.

În legătură cu „coordonarea între agenții”, acest lucru se va realiza prin Acțiunea 1.1.10. „Stabilirea competențelor APC privind gestionarea situațiilor de urgență și excepționale”.

Cu referire la riscul de hazarduri multiple, acesta se conține în acțiunea 2.2.4 „Elaborarea metodologiei naționale de evaluare a riscurilor situațiilor de urgență/situații excepționale”.

Se acceptă.

Actualmente, prin HG nr. 405/2021 a fost abrogată HG nr. 1048/2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea sistemului de înștiințare și transmisiuni în caz de pericol sau de apariție a situațiilor excepționale.

Astfel, sistemul urmează să fie creat, fapt prevăzut deja în Program la Obiectivul general II, Obiectiv specific 2.1. Operaționalizarea sistemului național de avertizare timpurie către anul 2025.

concept integrat drept parte a unei modernizări cuprinzătoare a sistemelor de avertizare pentru diverse tipuri de hazarduri. Capacitățile operaționale și tehnice de salvare în cadrul acestui proces trebuie să fie consolidate prin îmbunătățirea managementului, logisticii, protocoalelor de comunicare între echipele de răspuns de la nivel local, regional și național.

▪ Abordarea și identificarea de soluții privind constrângerile financiare cu care se confruntă agențiile implicate în managementul riscurilor de dezastre

Aproape toate aceste agenții duc lipsă de resurse financiare pentru a procura și întreține în mod corespunzător echipament relevant și pentru a elabora și implementa programe și planuri pentru prevenirea și atenuarea riscurilor, și cele de răspuns.

Guvernul RM trebuie să elaboreze și să implementeze o metodologie pentru urmărirea și evidența alocărilor de buget în sistemul național și ar trebui să reproducă această abordare la nivel local. Trebuie să se analizeze posibilitatea unor mecanisme de asigurare împotriva riscului de dezastre, iar asigurarea existentă în sectorul agricol pentru fermieri trebuie să fie revizuită pentru a proteja împotriva dezastrelor cu debut lent, cum ar fi secetele.

Mecanismele de finanțare ex-post a riscului de dezastre trebuie să fie îmbunătățite, prin reformarea fondurilor existente de urgențe sau prin elaborarea de noi abordări, cum ar fi un împrumut pentru politici de dezvoltare cu opțiune de amânare a tragerii din cauza unei catastrofe, care de asemenea va consolida nivelul de protecție financiară al țării.

▪ Elaborarea unui cadru național de recuperare rezilientă

Comunitatea diversă de actori ce țin de recuperarea de pe seama dezastrelor ar trebui să stabilească un cadru comun de recuperare de pe seama dezastrelor pentru toate hazardurile pentru a gestiona mai bine planificarea și operațiunile pre și post-dezastru.

Performanța acestui cadru va depinde de abilitatea actorilor de a identifica, analiza și documenta în mod colectiv parametrii, în limitele cărora vor fi maximizate eficacitatea și eficiența recuperării la toate nivelele guvernului și companiile, organizațiile nonprofit, comunitățile, gospodăriile și persoanele individuale.

Cadrul trebuie să faciliteze planificarea recuperării pre- dezastru în rândul tuturor actorilor și să formalizeze procesele și sistemele care să abilitateze evaluarea efectivă a daunelor post-dezastru pentru a cuantifica mai corect și

Se acceptă parțial.

Obiectivele proiectului Programului sunt axate pe consolidarea capacităților naționale într-o perioadă restrânsă de timp (anii 2023-2025) în domenii ce țin de prevenirea situațiilor de urgență și excepționale, instruirea populației, intervenția la lichidarea consecințelor situațiilor de urgență și excepționale, precum și interacțiunea între IGSU și APC privind gestionarea situațiilor de urgență și excepționale.

Propunerile formulate de Ministerul Mediului pot fi implementate cu un rezultat tangibil într-o perioadă de timp de circa 5-6 ani, ceea ce nu se încadrează în limitele de timp propuse pentru implementarea Programului. Mai mult ca atât, o parte din propunerile Ministerului Mediului se regăsesc în alte documente de politici și acte normative care vizează problematica mediului, agriculturii, schimbărilor climatice, managementul apelor, implementarea Cadrului de la Sendai, etc.

Astfel, se susține ideea elaborării, sub egida Ministerului Mediului, prin prizma competențelor și atribuțiilor funcționale, a unui document de politici care va cuprinde subiectele enunțate, iar MAI va acorda suportul corespunzător la realizarea acțiunilor.

Subsidiar, cu titlu de informare, în anul 2021 a fost supus consultărilor publice proiectul HG cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, în care este prevăzut indicatorul de monitorizare a ODD 1.5.3.1 „Cadrul strategic național privind reducerea riscurilor de dezastre,

caracteriza mai precis necesitățile de recuperare și pentru a formula strategiile mai vaste de recuperare.

De îndată ce va fi elaborat, acest cadru trebuie să fie integrat în politici, legislație și programele care promovează (stimulează), ghidează (asigură) și susțin abordarea de reconstrucție mai bună în eforturile de recuperare, reabilitare și reconstrucție.

II. Soluții universale, eligibile pentru Republica Moldova, de supraveghere și funcționare a sistemelor de avertizare timpurie a dezastrelor

1. Concluzii și propuneri pentru a fi incluse în partea de program.

✓ Reducerea riscului la dezastre reprezintă o problemă complexă, ce necesită angajament politic, înțelegere publică, cunoaștere științifică, planificare minuțioasă, sisteme de avertizare timpurie, pregătire efectivă la dezastre și mecanisme de răspuns. Reducerea riscului presupune o judecată colectivă și eforturi din partea factorilor politici și de decizie, a societății civile, instituțiilor academice, sectorului privat și media.

✓ În RM este conștientizată necesitatea creării Sistemului Național pentru Managementul Situațiilor de Urgență, care să permită trecerea în prim plan a activităților de prevenire a dezastrelor, inclusiv procesele de identificare, evaluare și monitorizare a riscurilor, intensificarea avertizării timpurii, ca și utilizarea cunoștințelor, a inovațiilor și a educației pentru a construi o cultură a siguranței și rezilienței la toate nivelurile.

✓ Orice sistem performant de management al riscurilor include trei componente de bază: componenta decizională, componenta operativă și managementul informațional, care conectează și asigură funcționarea durabilă și performantă a primelor două componente.

✓ Alertarea populației este efectuată prin mijloace clasice, cum sunt sirenele, radioul și televiziunea. Tehnologiile informaționale și de comunicații contemporane solicită implementarea unor mijloace noi de notificare și alertare a persoanelor abilitate și a întregii populații, cum ar fi Internetul, rețelele sociale, panourile stradale, sistemele de agregare și diseminare a alertelor.

✓ Un sistem de agregare și diseminare a alertelor este creat pentru a ajuta populația, punându-i la dispoziție informații critice despre un posibil imediat dezastru, locul unde se poate întâmpla și acțiuni, care trebuie să fie executate. În cazul unei situații de urgență sistemul pune la dispoziție informații care descriu modul cum să se acționeze pentru protecția personală

aliniat la Cadrul de la Sendai privind reducerea riscurilor de dezastre pentru 2015-2030, adoptat și implementat”, responsabil de elaborarea și implementarea căruia era Ministerul Mediului.

Se acceptă.

Dezideratul dat va fi realizat prin Acțiunea 1.1.10. „Stabilirea competențelor APC privind gestionarea situațiilor de urgență și excepționale”.

Nu se acceptă.

Managementul riscurilor de dezastre în conformitatea cu Liniile directoare privind evaluarea capacității de management a riscului (2015/C261/03) este un ciclu ce conține faze de evaluare a riscului, planificarea pentru prevenire și pregătire, și faza de punere în aplicare a acestor măsuri. Managementul dezastrelor conform <https://www.undrr.org/> este un ciclu compus din 4 faze prevenire, pregătire, răspuns și revenire la normalitate. Prin urmare, considerăm că au fost confundați acești doi termeni cu referire la faza de răspuns a managementului dezastrelor și nu a managementului riscurilor de dezastre. Totodată, este de menționat că, în legislația RM nu se regăsește nici termenul de Management a riscurilor de dezastre și nici responsabilități și acțiuni.

Se acceptă.

Prin HG nr. 405/2021 a fost abrogată HG nr. 1048/2005 pentru aprobarea Regulamentului cu

și a familiei. În acest scop managementul informațiilor include un modul special, funcția principală a căruia este alertarea prin Internet și tehnologiile mobile.

✓ Unele caracteristici temporale ale alertării prin e-mail limitează posibilitățile acestui mod de alertare în situații de criză, totuși este recomandată utilizarea lui pentru alte tipuri de urgențe sau în calitate de canal de rezervă.

Cu toate acestea, în RM există o dispersare a eforturilor pentru managementul dezastrelor, și nu este pe deplin instituționalizat procesul de coordonare a entităților cu roluri și atribuții în acest domeniu, pornind de la managementul riscurilor și acțiuni de prevenire până la organizarea răspunsului la dezastru, inclusiv lichidarea consecințelor și revenirea la normalitate.

O bună parte din cadrul curent privind managementului riscurilor de dezastru RM este încă „tradițional”, adică se axează mai mult pe pregătirea și răspunsul la urgență și mai puțin pe prevenirea dezastrelor și rezilienței pe termen lung.

Progrese semnificative au fost înregistrate în anumite domenii, în special în evaluarea riscului inundațiilor, însă eforturi adiționale sunt necesare pentru a asigura pregătirea față de riscurile incendiilor naturale și altor fenomene și provocări generate de acestea.

Răspunsul eficient la urgențe urmează să fie consolidat în continuare prin îmbunătățirea structurilor, facilităților și echipamentelor de dirijare, cât și printr-o pregătire mai bună a personalului de primă intervenție, autorităților, serviciilor publice și companiilor de la nivel local.

2. Recomandări și propuneri de acțiuni pentru a fi incluse în planul de acțiuni.

✓ *Este necesară îmbunătățirea coordonării privind prevenirea și reducerea riscului și planificarea de urgență în mai multe detalii.* Funcțiile managementului riscului de dezastru sunt divizate între câteva ministere și departamente de stat, autorități publice locale și entități economice. Deși Comisia pentru Situații Excepționale a RM oferă îndrumări și direcții de management general, iar direcțiile pe verticală ale autorității conlucrează în mod adecvat în cadrul sistemului, există necesitatea de a clarifica rolurile și responsabilitățile pentru control, planificare și coordonare strategică și pentru implementarea măsurilor de identificare și reducere a riscului și răspuns la toate hazardurile. Sunt necesare măsuri instituționale, inclusiv

privire la organizarea sistemului de înștiințare și transmisiuni în caz de pericol sau de apariție a situațiilor excepționale.

Astfel, sistemul urmează să fie creat, fapt prevăzut deja în Program la Obiectivul general II, Obiectiv specific 2.1. Operaționalizarea sistemului național de avertizare timpurie către anul 2025.

Se acceptă.

Se va realiza prin Acțiunea 1.1.10. „Stabilirea competențelor APC privind gestionarea situațiilor de urgență și excepționale”.

elaborarea unui cadru legal și de reglementare care să abordeze toate hazardurile și să promoveze coordonarea între agenții.

✓ *Este necesară o Strategie Națională de Management al Riscului de Dezastre, conformă cu recomandările curente și cu Planul de acțiuni RM – UE care ar oferi o viziune generală și ar asigura ca prioritățile de atenuare a riscurilor să fie incorporate în programele de dezvoltare națională. Deși există documente de politici privind managementul riscului de inundații, este necesar să se implementeze o strategie de management al riscului de incendii naturale, în colaborare și în mod participativ, cu scopul de a stabili aranjamente funcționale pentru coordonare și definire a domeniilor critice, și consolidare a capacităților.*

✓ *RM urmează să-și modifice cadrul său legal curent prin introducerea unei legi generale managementul riscului de dezastre. Legea ar introduce terminologia cheie privind managementul riscului de dezastre și ar defini rolurile și responsabilitățile cheie pentru identificarea riscului, evaluare, atenuare, management și finanțare la nivel național, regional și local. Această claritate va ajuta la gestionarea potențialelor suprapuneri și va asista în coordonarea generală a activităților.*

✓ *Este necesară crearea unei platforme consolidate de informații privind riscul de inundații și mai critic de incendii naturale. Această schimbare ar facilita o coordonare mai bună a partajării și gestionării datelor și va ajuta la satisfacerea priorităților, precum ar fi cartografierea riscului de incendii naturale și dezvoltarea unei baze naționale de date. Adițional, trebuie să fie modernizată și prognozarea hidrologică a inundațiilor.*

✓ *Sistemele de avertizare timpurie și comunicare din RM urmează să fie îmbunătățite. Sistemul de comunicare a urgențelor și sistemul informațional privind managementul riscului de dezastre, în particular inundațiile și incendiile naturale, sunt deficiente, iar echipamentul de răspuns la urgențe este la acest moment învechit sau lipsește.*

Se acceptă.

Susținem propunerea elaborării Strategiei și confirmăm necesitatea acesteia, iar Guvernul urmează să atribuie sarcina respectivă autorității cu competențe în domeniu.

Se acceptă.

Modificarea cadrului legal va rezulta din implementarea Strategiei Naționale de Management al Riscului de Dezastre.

Se acceptă parțial.

Regulamentul cu privire la gestionarea riscurilor de inundații a fost aprobat prin HG nr.887/2013, care transpune parțial Directiva 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații.

În opinia noastră, platforma ar putea fi un rezultat al implementării cadrului ierarhic superior (spre ex. Strategia Națională de Management al Riscului de Dezastre).

Se acceptă.

Prin HG nr. 405/2021 a fost abrogată HG nr. 1048/2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea sistemului de înștiințare și transmisiuni în caz de pericol sau de apariție a situațiilor excepționale.

Astfel, sistemul urmează să fie creat, fapt prevăzut deja în Program la Obiectivul general II, Obiectiv

		specific 2.1. Operaționalizarea sistemului național de avertizare timpurie către anul 2025.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale (nr. 15/2962 din 19.09.2022)	Lipsă de obiecții și propuneri.	
Ministerul Economiei (nr. 03-2671 din 23.09.2022)	Lipsă de obiecții și propuneri.	
Ministerul Justiției (nr.04/8239 din 23.09.2022)	<p>Analizând proiectul Programului constatăm că, acesta este elaborat în corespundere cu cerințele structurale ale Regulamentului cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020. Totodată, proiectul urmează a fi revizuit după cum urmează:</p> <p>1) Întru respectarea uzanțelor normative, în parafa de aprobare a Programului cuvintele „Anexa la” se vor substitui cu cuvintele „Aprobat prin”.</p> <p>2) Se va revizui trimiterea la Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030” care încă nu este adoptată.</p> <p>3) Numerotarea Capitolelor se va face în ordine consecutivă și expunerea cu utilizarea cuvântului „Capitolul”, iar la Capitolul II, diviziunile se vor însemna ca Secțiuni.</p> <p>4) La formularea obiectivelor remarcăm că, potrivit pct. 11 sbp. 3) și 4) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice obiectivele generale reprezintă rezultatele preconizate pe domeniul sau subdomeniul de activitate, derivate din obiectivele și direcțiile prioritare ale strategiei din care derivă Programul. Obiectivele specifice reprezintă rezultatele preconizate specifice și măsurabile derivate din obiectivele generale ale programului.</p> <p>Astfel, atragem atenția că, în redacția propusă obiectivele sunt formulate ca acțiuni și nu expun rezultatele concrete și măsurabile, astfel încât ulterior să poată fi evaluată eficiența implementării politicii. În acest context, se vor</p>	<p>1. Se acceptă.</p> <p>2. Se acceptă</p> <p>3. Se acceptă.</p> <p>4. Se acceptă partial. Programul a fost elaborat în corelare cu Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne, aprobat prin HG nr. 658/2022. Respectiv, obiectivele generale și obiectivele specific corespund indicatorilor de evaluare și monitorizare din Strategia menționată.</p>

	<p>revedea obiectivele din proiectul Programului, deoarece nu sunt formulate corespunzător. La reformularea obiectivelor se va ține cont că, obiectivele specifice trebuie să fie SMART. SMART este un acronim al caracteristicilor considerate esențiale pentru corecta formulare a unui obiectiv. Aceste caracteristici sunt următoarele: S – specific; M – măsurabil; A – accesibil; R – relevant; T – încadrat în limite de timp.</p> <p>5) La Capitolul VI se va rectifica denumirea actului normativ departamental la care se face referință, or, în conformitate cu art. 11 alin. (1) lit. k) al Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, ministrul emite în mod unipersonal ordine în limitele competenței sale. Totodată, referința la actul normativ se va expune conform prevederilor art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ să se indice numărul de ordine, ca element de identificare, la care să se adauge anul în care acesta a fost emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”.</p> <p>6) Elementele structurale ale proiectului se vor numerota în conformitate cu prevederile art. 52 alin. (3) din Legea nr. 100/2017.</p> <p>7) Cu referire la proiectul Planului de acțiuni se constată că, Ministerul Justiției este indicat în calitate de executor primar la acțiunea „1.1.12. Modificarea actelor normative privind atribuirea IGSM a competențelor de constatare a incendiilor”. În acest context, relevăm că Inspectoratului General pentru Situații de Urgență este o autoritate administrativă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne. Prin urmare, politicile care vizează competențele și structura subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne este elaborată și promovată de către acesta din urmă, fapt care determină indicarea MAI în calitate de executor primar al acestei acțiuni. În același timp, în cazul în care prin modificările care se propun a fi operate se vor interveni și cu modificări în legislația codificată (ex. Codul contravențional, etc.), acestea din urmă vor fi expediate în adresa Ministerului Justiției pentru promovare, respectiv Ministerul Justiției va fi inclus în calitate de coexecutor al acțiunii.</p> <p>8) Suplimentar, la proiectul planului de acțiuni, semnalăm că, la realizarea unui șir de obiective au fost incluse autoritățile administrației publice locale, fapt pentru care proiectul urmează a fi revăzut prin prisma principiului autonomiei locale, prevăzut la art. 109 din Constituția Republicii Moldova și art. 3 al Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală. Potrivit acestui principiu, autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară. Între</p>	<p>5. Se acceptă.</p> <p>6. Se acceptă.</p> <p>7. Se acceptă.</p> <p>8. Se acceptă.</p>
--	--	---

	<p>autoritățile centrale și cele locale nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege (art. 6 alin. (3) din Legea prenotată). În temeiul prevederilor legale enunțate, autoritățile locale urmează a fi indicate în calitate de parteneri la realizarea acțiunilor respective. La fel, se va ține cont că și entitățile care nu se află în subordinea Guvernului nu pot fi obligate de Guvern să exercite anumite acțiuni.</p> <p>9) În același timp, la pct. 3 din proiectul hotărârii în vederea respectării uzanțelor de tehnică legislativă cuvântul „către” se va substitui cu cuvintele „până la”.</p>	<p>9. Se acceptă.</p>
<p>Ministerul Sănătății (nr. 03/3204 din 22.09.2022)</p>	<p>1) La Planul de acțiuni, acțiunea 2.4.1. autoritatea propune de completat după cuvintele „Dotarea laboratoarelor IGSU” cu textul „și a laboratorului Agenției Naționale pentru Sănătate Publică”. Autoritatea precizează că, laboratorul ANSP face parte din Rețeaua națională de observare și control de laborator asupra contaminării/poluării mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologici (RNOCL). Respectiv, urmează să fie completată coloana Instituție responsabilă cu Ministerul Sănătății (Agenția Națională pentru Sănătate Publică).</p> <p>2) Acțiunile 3.4.1 și 3.4.2, coloana Instituție responsabilă, se propune de completat cu Ministerul Sănătății (Agenția Națională pentru Sănătate Publică).</p>	<p>1. Se acceptă parțial. Conform prevederilor pct. 6 lit. a) din Regulamentul rețelei naționale de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologici, aprobat prin HG nr. 961/2006, una din funcțiile ANSP (CNSP) constă în identificarea posibilităților de dotare cu aparataj, utilaj și consumabile de diagnosticare și bioprotecție a laboratoarelor din subordinea Ministerului Sănătății.</p> <p>Subsidiar, conform acțiunii 1.1.3. din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului, cadrul normativ referitor domeniului Rețelei naționale de observare și control urmează să fie revizuit și modificat, inclusiv vor fi revizuite aspectele ce țin de dotarea laboratoarelor.</p> <p>2. Se acceptă parțial. Acțiunea 3.4.1 a fost completat cu „Ministerul Sănătății (Agenția Națională pentru Sănătate Publică)” în calitate de instituție responsabilă.</p> <p>Cu referire la acțiunea 3.4.2, aceasta ține nemijlocit de completarea rezervelor de stat și de mobilizare cu bunuri necesare, conform nomenclatoarelor, la elaborarea cărorar vor participa instituțiile vizate, inclusiv Ministerul Sănătății (Agenția Națională pentru Sănătate Publică).</p>

<p>Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor (nr. 10/5430 din 21.09.2022)</p>	<p>Lipsă de obiecții și propuneri.</p>	
<p>Agencia Națională pentru Sănătate Publică (nr. 01-15-3723 din 21.09.2022)</p>	<p>1) La capitolul IV „Obiectivele specifice ale Programului”: a) De suplimentat cu in Obiectiv specific în următoarea redacție: „3.5. Fortificarea capacităților laboratoarelor centrale ale Agenției Naționale pentru Sănătate Publică și Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, parte a Rețelei naționale de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologici (RNOCL).</p> <p>2) La Planul de Acțiuni pentru implementarea Programului: a) Termenul de realizare a Acțiunii 1.1.3 (coloana a 4-a) ce se referă la RNOCL de modificat cu Trimestrul IV 2022 (aceasta este dictat de analiza riscurilor care reiese din situația la moment din regiune); b) La acțiunile 3.4.1 și 3.4.2 (coloana a 7-ea) ce se referă la responsabilii pentru implementare de suplinit cu Ministerul Sănătății. Observație generală: Necesită a stabili prin ce document legislativ sau normativ a fost introdusă noțiunea de „acordare a primului ajutor calificat”, care se aplică în mai multe articole ale documentului.</p>	<p>1. Se acceptă parțial Obiectivele proiectului Programului sunt axate pe consolidarea capacităților naționale într-o perioadă restrânsă de timp (anii 2023-2025) în domenii ce țin de prevenirea situațiilor de urgență și excepționale, instruirea populației, intervenția la lichidarea consecințelor situațiilor de urgență și excepționale, precum și interacțiunea între IGSU și APC privind gestionarea situațiilor de urgență și excepționale. Totodată, Programul a fost elaborat în corelare cu Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne, aprobat prin HG nr. 658/2022. Respectiv, obiectivele generale și obiectivele specifice corespund indicatorilor de evaluare și monitorizare din Strategia menționată.</p> <p>2. Se acceptă parțial. Conform acțiunii 1.1.3. din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului, cadrul normativ referitor domeniul Rețelei naționale de observare și control urmează să fie revizuit și modificat. Cu referire la noțiunea de „primul ajutor calificat”, aceasta se regăsește la art. 1 din Legea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență nr. 93/2007.</p>
<p>Ministerul Culturii (nr. 05-07/1996 din 22.09.2022)</p>	<p>Sușține fără obiecții și propuneri.</p>	

<p>Cancelaria de Stat (nr. 21-69-9293 din 26.09.2022)</p>	<p>1) Propunerile și recomandările din Raportul de evaluare a calității și conformității proiectului Programului, transmis prin scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 21-113-768 din 03.08.2022, au fost luate în considerație parțial, fiind integrate sporadic, fără a asigura coerența dintre capitole. În special, nu s-a ținut cont de obiecția „ajustarea Programului urmează a fi realizată integral, în toate capitolele documentului, începând cu partea introductivă și finalizând cu Planul de acțiuni, inclusiv cu preluarea indicatorilor de monitorizare și indicarea instituțiilor responsabile”. În acest context, în vederea asigurării implementării ODD introduse în capitolul „Obiective generale”, reiterăm necesitatea completării următoarelor capitole:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Capitolul IV urmează a fi completat cu „Obiective specifice” ce rezultă din ODD; - Capitolul V „Impact” urmează să fie completat cu setul de indicatori de impact stabiliți pentru monitorizarea ODD respective (se anexează); - Capitolul X „Proceduri de raportare” urmează să fie completat cu mențiuni despre utilizarea indicatorilor de impact la etapa intermediară și finală de evaluare a Programului; - Planul de acțiuni urmează să fie completat cu acțiuni care vor duce la implementarea ODD respective. De exemplu, Programul nu conține acțiuni ce vizează „alinierea cadrului strategic național privind reducerea riscurilor de situații excepționale la Cadrul de la Sendai privind reducerea riscurilor de dezastre”, „reducerea riscurilor legate de schimbările climatice”, care ar urma să fie implementate în comun cu Ministerul Mediului; - Capitolul IX „Autorități și instituții responsabile” urmează a fi completat cu „Ministerul Mediului”. <p>2) Se va redacta Nota informativă conform art. 30, alin. (1) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>3) Reiterăm necesitatea revizuirii Planului de acțiuni pentru implementarea Programului în vederea respectării prevederilor stabilite în pct. 12, sbpct. 4) din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, specificând expres costurile necesare pentru implementarea tuturor acțiunilor planificate.</p> <p>4) Pentru o navigare mai ușoară în cadrul proiectului, se recomandă numerotarea fiecărei secțiuni a Programului.</p> <p>5) Autorul va asigura numerotarea corectă pentru toate figurile, tabelele, diagramele și imaginile din proiect, totodată acestea fiind completate cu perioada de referință a datelor și sursa acestora.</p>	<p>1. Se acceptă parțial.</p> <p>Programul a fost elaborat în corelare cu Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne, aprobat prin HG nr. 658/2022. Respectiv, obiectivele generale și obiectivele specifice corespund indicatorilor de evaluare și monitorizare din Strategia menționată.</p> <p>Capitolul V a fost completat cu trimiterile la obiectivele de dezvoltare durabile, conform Agendei pentru dezvoltare durabilă 2030.</p> <p>Cu referire la „alinierea cadrului strategic național privind reducerea riscurilor de situații excepționale la cadrul de la Sendai privind reducerea riscurilor de dezastre”, „reducerea riscurilor legate de schimbările climatice”, considerăm că este necesară elaborarea Strategiei Naționale de Management al Riscului de Dezastre, iar Guvernul urmează să atribuie sarcina respectivă autorității cu competențe în domeniu, iar MAI, în limita competențelor funcționale, va participa la implementarea acesteia.</p> <p>Subsidiar, Capitolul IX a fost completat cu textul „Ministerul Mediului”.</p> <p>De menționat, este că potrivit prevederilor pct. 9 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborare, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin HG nr. 386/2020, programul este un document de politici publice care derive din strategie și, respective, contribuie la implementarea acesteia prin detalierea și concretizarea acțiunilor ce urmează a fi realizate într-un domeniu sau subdomeniu de activitate.</p> <p>Pentru implementarea acestor ODD, unde IGSU este responsabil, sunt necesare resurse financiare pentru modificarea bazei de date statistice a IGSU, în care să fie incluși anumiți parametri și indicatori. Normele prevăzute în Cadrul de la Sendai nu au fost aprobate printr-un act normativ în RM, astfel nu</p>
--	---	--

	<p>6) Proiectul necesită a fi revizuit din punct de vedere redacțional în sensul eliminării greșelilor gramaticale comise și rectificării referințelor la elementele structurale din proiect.</p>	<p>există o bază juridică pentru includerea lor în planul dat.</p> <p>De asemenea, Guvernul încă nu a aprobat Proiectul HG cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, în care este prevăzut indicatorul de monitorizare a ODD 1.5.3.1 Cadrul strategic național privind reducerea riscurilor de dezastre, aliniat la Cadrul de la Sendai privind reducerea riscurilor de dezastre pentru 2015-2030, adoptat și implementat, responsabil de elaborarea și implementarea căruia este stabilit Ministerul Mediului.</p> <p>2-6. Se acceptă.</p>
<p>Ministerul Finanțelor (nr. 05- 17/210/1322 din 28.09.2022)</p>	<p><i>La proiectul de hotărâre.</i></p> <p>1) Punctul 4, după cuvântul „Finanțarea” se propune de completat cu textul „Planului de acțiuni privind implementarea”, iar textul „bugetului public național” de substituit cu textul „mijloacelor prevăzute anual în buget de către autoritățile și instituțiile responsabile”. Totodată, dat fiind faptul că în realizarea planului de acțiuni sunt incluse și autoritățile publice locale care dispun de autonomie financiară, se propune de completat proiectul de hotărâre cu un punct cu următorul conținut: „Se recomandă autorităților publice locale să contribuie, în limitele competențelor, la realizarea obiectivelor și acțiunilor propuse”.</p> <p><i>La proiectul Programului.</i></p> <p>2) În compartimentul VI „Costuri”, în coloana „Costuri totale (mii lei)”, se constată că totalul indicat pe obiective nu însumează sumele indicate la total din coloanele „Costuri acoperite în CBTM (mii lei)” și „Costuri care exced CBTM (mii lei)”, fiind atestată o discrepanță de 27 001,0 mii lei. Având în vedere că, în Nota informativă este indicat că valoarea estimativă a resurselor financiare necesare pentru implementarea Programului este de 2 169 898,0 mii lei, inclusiv 1 857 178,0 mii lei din bugetul de stat și 312 720,0 mii lei din fondurile de asistență externă, din costurile indicate pe obiective rezultă că mijloace prevăzute în Cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM) sunt planificate în sumă de 689 446,7 mii lei, sau 31,7% din necesitățile Programului, cu o insuficiență de circa 1 480 451,3 mii lei, care urmează a fi explicată prin măsuri/intenții ale autorului în vederea acoperirii costurilor, întrucât aprobarea unui document neasigurat financiar încalcă prevederile</p>	<p>1. Se acceptă.</p> <p>Au fost operate modificările corespunzătoare.</p> <p>2. Se acceptă parțial.</p> <p>Discrepanța a fost înlăturată prin recalcularea costurilor.</p> <p>Respectiv, proiectul și nota informativă au fost modificate conform obiecției.</p> <p>În ordinea de idei, având în vedere obiectivele, indicatorii și atingerea țintelor propuse în Program, corelate cu pevederile Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030, aprobate prin HG nr. 658/2022, se consideră judicios menținerea acestor acțiuni, inclusiv și costurilor, care vor fi realizate în limitele alocațiilor bugetare aprobate, precum și din surse externe.</p>

art.17 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și a articolului 131 alin.(6) din Constituția Republicii Moldova, care expres stipulează nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

3) În compartimentul VIII. „Riscuri de implementare”, autorul își propune să diminueze riscul anticipat „Întârzieri în alocarea finanțării pentru activitățile care presupun implicații financiare, nealocarea mijloacelor financiare pentru activități ce sunt finanțate de la bugetul de stat, asigurarea la un nivel scăzut a finanțării activităților pentru administrarea rezervelor de stat și de mobilizare, precum și dezvoltarea sistemului unic al rezervelor” inclusiv prin măsurile „-formularea demersurilor argumentate către Ministrul Finanțelor privind necesitatea alocării de surse financiare” și „-planificarea la elaborarea bugetului de stat a surselor financiare pentru domeniile strategice”. Se propune a fi excluse sintagmele menționate, având în vedere că Ministerul Finanțelor, în virtutea atribuțiilor funcționale, asigură și realizează politica bugetar-fiscală, precum și coordonarea procesului bugetar în conformitate cu actele normative în vigoare. Planificarea și alocarea resurselor publice se efectuează în strânsă corelare cu prioritățile Guvernului și obiectivele politicii bugetar-fiscale pe termen mediu.

La proiectul Planului de acțiuni.

4) La Planul de acțiuni, rubrica „Costuri de implementare (mii lei)/Sursa de finanțare” se propune a fi divizată în două rubrici separate „Costuri de implementare (mii lei)” și „Sursa de finanțare”.

5) Acțiunea 1.1.5. „Modificarea HG nr. 862/2015 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea fondurilor de urgență ale Guvernului și HG nr. 1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova” cu termenul de realizare 2025, se propune de exclus. Recent, de către Ministerul Finanțelor a fost avizat proiectul de hotărâre a Guvernului (număr unic 47/MAI/2021, care prevede modificarea Hotărârii Guvernului nr.1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și a Hotărârii Guvernului nr. 862/2015 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea fondurilor de urgență ale Guvernului (scrisoarea MF nr.09/1-09/264 din 2 septembrie 2022). Acest proiect de hotărâre urmează a fi promovat de către Ministerul Afacerilor Interne până la finele anului 2022.

6) La acțiunea 1.1.9 „Modificarea HG nr.137/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență”, autorul proiectului propune suplینirea efectivului de personal al Inspectoratului cu

Totodată, potrivit pct. 4 din proiectul de hotărâre, finanțarea Planului de acțiuni privind implementarea Programului se va efectua din contul și în limitele mijloacelor prevăzute anual în buget de către autoritățile și instituțiile responsabile, precum și din alte surse, conform actelor normative.

Adițional, prin scrisoarea nr. 44/15-3950 din 30.09.2022, MAI a expediat Ministerului Finanțelor propunerile suplimentare privind includerea în CBTM pentru anii 2023-2025.

3. Nu se acceptă.

În opinia noastră, riscul identificat se consideră a fi valabil, dat fiind faptul că, anterior unele propuneri la CBTM acceptate nu au avut acoperire financiară și, respectiv, nu au fost finanțate, acestea fiind transferate pentru alte perioade de timp.

4. Se acceptă.

5. Se acceptă parțial.

La 28.09.2022 proiectul actului normativ elaborat și expediat Guvernului spre aprobare a fost restituit autorului (MAI) pentru examinare suplimentară și consultare cu Ministerul Finanțelor.

În cazul acceptării, până la finele anului, la etapa definitivării proiectului actului normativ revizuit pînă la aprobare, acțiunea 1.1.5. va fi exclusă.

6. Se acceptă parțial.

Prin avizul Ministerul Finanțelor nr.08-06-447 din 18.07.2022 la analiza de impact în procesul de

123 unități, fiind estimat un impact financiar asupra cheltuielilor de personal din bugetul de stat de circa 16,5 mil. lei anual. Concomitent, nu au fost evaluate și alte cheltuieli conexe angajărilor numărului solicitat de personal, care inevitabil vor fi necesare. Prin urmare, impactul financiar necesar punerii în aplicare a proiectului hotărârii Guvernului va fi mai mare, despre ce urmează a fi menționat în Program și în Nota informativă. Suplimentar, se menționează că, în propunerile de politici publice, în contextul Cadrului bugetar pe termen mediu pentru anii 2023-2025, Ministerul Afacerilor Interne a prezentat ca măsură în ordine prioritară, acțiunea „Consolidarea capacităților de intervenție prin majorarea numărului de angajați IGSU”, identificată și ca acțiune în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.235/2021 (acțiunea 24.10.2), pentru realizarea căreia la prima etapă se solicită majorarea efectivului cu 123 unități de salvatori și a cheltuielilor de personal în acest sens de circa 16,5 mil. lei anual. Mijloacele financiare indicate nu sunt prevăzute în limitele de cheltuieli remise autorităților publice pentru elaborarea propunerilor de buget pentru anul 2023 și estimările pentru anii 2024 – 2025. Totodată, orice majorare sau reducere a numărului de angajați în cadrul IGSU trebuie să conțină o analiză funcțională, în baza căreia pot fi operate modificările respective. Urmează de ținut cont și de faptul că majorarea numărului unităților de personal conduce la sporirea cheltuielilor pentru retribuirea muncii în bugetul de stat, și respectiv majorarea ponderii cheltuielilor de personal în produsul intern brut, indicator țintă prestabilit în relațiile cu partenerii de dezvoltare, ceea ce nu poate fi admis.

În același timp, pe parcursul ultimilor ani se atestă un fenomen cronic de neangajare a personalului, conform efectivului-limită aprobat Ministerului Afacerilor Interne. Astfel, la situația din 31 august 2022 din 18178 de unități de personal aprobat erau ocupate 15539,5 funcții și numărul unităților vacante constituia 2638,5 unități, înregistrând 664,5 unități disponibile până la moratoriul stabilit prin Hotărârea Guvernului nr.475/2021 pentru stabilirea moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante înregistrate. În acest context, se propune efectuarea unei analize funcționale complexe a activității ministerului și instituțiilor din subordine pentru identificarea funcțiilor, care ar putea fi redistribuite la necesitățile stringente, inclusiv prin deblocarea acestora din moratoriul stabilit prin Hotărârea Guvernului nr. 475/2021 pentru stabilirea moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante înregistrate.

fundamentare la proiectul HG cu privire la modificarea HG nr. 137/2019, alocarea resurselor financiare din bugetul de stat se efectuează în conformitate cu prioritățile stabilite de Guvern, la baza cărora stă CBTM și Legea bugetului de stat pe anul respectiv, documente strategice care sunt în proces de elaborare. Astfel, solicitarea respectivă va fi examinată în cadrul procesului menționat.

Totodată, proiectul HG a fost examinat la 26.09.2022 în cadrul ședinței Grupului de experți pentru reforma administrației publice.

În partea ce ține de alte cheltuieli conexe angajărilor (ex. dotare logistică) specificăm că, acestea vor fi evaluate pe parcursul implementării proiectului, în dependență de cota și perioada suplínirii cu personal al funcțiilor nou create.

7) Acțiunile 2.1.1 „Elaborarea studiului de fezabilitate a sistemului național de avertizare timpurie” și 2.1.3 „Operaționalizarea sistemului național de avertizare timpurie a populației”), conținutul rubricii „Costurile de implementare (mii lei)/Sursa de finanțare” urmează a fi revăzut, deoarece în proiectul CBTM 2023-2025 la cheltuieli de investiții capitale nu sunt prevăzute alocații pentru elaborarea studiului de fezabilitate și construcția sistemului național de avertizare timpurie.

8) Acțiunea 3.4.3. „Dezvoltarea infrastructurii depozitelor Agenției Rezerve Materiale”, conținutul rubricii „Costurile de implementare (mii lei)/ Sursa de finanțare” urmează a fi revăzut, deoarece în proiectul CBTM 2023-2025 la cheltuieli de investiții capitale nu sunt prevăzute alocații pentru proiectarea și construcția elevatorului și bazei de produse petroliere.

7. Se acceptă parțial.

Acțiunea dată a fost acceptată în mai multe acte normative și această activitate nu presupune investiții capitale, dar achiziții de utilaj pentru înștiințare. Respectiv, se regăsește în CBTM 2018. Totodată, la etapa avizării cuvântul „construirea” a fost substituit cu „dezvoltarea”, pentru excluderea oricărui echivoc.

8. Se acceptă.

Conținutul rubricii a fost revizuită, iar acțiunea „Elevator cu capacitate de depozitare a 100 mii tone de produse cerealiere construit” a fost exclusă.

Adițional, prin scrisoarea nr. 44/15-3950 din 30.09.2022, MAI a expediat Ministerului Finanțelor propunerile suplimentare privind includerea în CBTM pentru anii 2023-2025.

Referitor la indicatorul de monitorizare „Proiectarea și construcția unei baze de produse petroliere cu capacitatea de păstrare a unui volum de 30 mii tone”, la propunerea Agenției Rezerve Materiale (ARM) optăm pentru menținerea acestuia, deoarece crearea infrastructurii proprii de gestionare a rezervelor de produse petroliere (în special păcura), ar permite evitarea cheltuielilor suportate de către stat pentru recepționarea, încărcarea, descărcarea și păstrarea acestora la agenții economici contractați. Or, produsele petroliere din rezervele de stat se păstrează la agenții economici, pentru care, conform estimărilor efectuate, anual se achită circa un milion de lei (doar pentru păstrarea a aproximativ 20% din necesarul de benzină și motorină prevăzute de Nomenclator).

De asemenea, ARM păstrează păcura din rezervele de stat doar la S.A. „Termoelectrica”, care este unicul agent economic care are capacitatea de a păstra și procesa astfel de combustibil, însă, acesta nu are capacitatea de a depozita cantitatea totală de

	<p>9) Acțiunile 4.3.2. „Operaționalizarea modulului USAR (Urban Search and Rescue)” și 4.3.4. „Operaționalizarea echipei de asistență și suport tehnic (TAST)” nu s-au regăsit în propunerile de politici publice înaintate de Ministerul Afacerilor Interne la proiectul cadrului bugetar pe termen mediu pentru anii 2023-2025, astfel urmează a fi revizuite.</p> <p>10) Pentru acțiunile 2.4.2., 2.4.3., 3.2.2 și 4.4.4., ținând cont de impactul financiar nesemnificativ pentru bugetele instituțiilor responsabile, se propune identificarea capacităților de realizare a acestor măsuri din contul bugetelor prevăzute instituțiilor fără a fi necesară alocarea de mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat.</p>	<p>păcură prevăzută în Nomenclator, rezervoarele fiind limitate la anumite volume. Prin urmare, suplinirea rezervelor de păcură la volumul total este practic imposibilă.</p> <p>Mai mult, la stocarea păcurii la agentul economic, acesta percepe de la ARM o plată pentru recepționarea și încărcarea păcurii (conform contractului încheiat cu S.A. „Termoelectrica” tariful pentru încărcare la primirea păcurii constituie 161,55 lei/tonă).</p> <p>Astfel, în condițiile situației excepționale – situației de alertă pe piața energiei electrice și diminuării livrărilor de gaze naturale către Republica Moldova, a fost demonstrată necesitatea stocării produselor petroliere în rezervele de stat în depozite care să aparțină statului, fapt ce va asigura suplinirea stocurilor la volume maxime și va permite intervenția mai rapidă a statului în cazul apariției necesității de produse petroliere la declanșarea unor situații de urgență sau excepționale.</p> <p>De asemenea, nu în ultimul rând, construcția și gestionarea de către o structură a statului a unei asemenea baze va permite asigurarea unui control eficient asupra modalității de gestionare corectă a acesteia, asupra circulației și disponibilului bunurilor, precum și răspunderea persoanelor implicate în procedura gestionării.</p> <p>9. Nu se acceptă.</p> <p>Prin scrisoarea nr. 44/15-3950 din 30.09.2022, MAI a expediat Ministerului Finanțelor propunerile suplimentare privind includerea în CBTM pentru anii 2023-2025.</p> <p>10. Nu se acceptă.</p> <p>Menționăm că, 80% din bugetul alocat IGSU este destinat plăților salariale, iar identificarea pe intern a acestei sume „nesemnificative” este imposibilă.</p>
--	---	--

	<p>11) Prin urmare, ținând cont de faptul că planificarea și alocarea resurselor publice se efectuează în strânsă corelare cu prioritățile Guvernului și obiectivele politicii bugetar-fiscale pe termen mediu, autorul urmează să revizuiască costul măsurilor propuse în proiectul Programului de gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022 – 2025, pentru a asigura conformitatea acestora cu sumele care vor fi stabilite în documentul Cadrului bugetar pe termen mediu pentru anii 2023-2025.</p> <p>Se informează că, Ministerul Finanțelor a definitivat proiectul CBTM 2023-2025 și urmează a fi aprobat de către Guvern. În scopul evitării aprobării unui act normativ fără acoperire financiară, se solicită promovarea proiectului doar după aprobarea CBTM 2023- 2025 de către Guvern.</p> <p>Proiectul urmează a fi analizat și revizuit prin prisma obiecțiilor expuse și prezentat repetat pentru avizare.</p>	<p>11. Nu se acceptă.</p> <p>Prin scrisoarea nr. 44/15-3950 din 30.09.2022 MAI a expediat Ministerului Finanțelor propunerile suplimentare privind includerea în CBTM pentru anii 2023-2025.</p>
<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.139 din 02.11.2022)</p>	<p>Ținem să menționăm că am concluzat cu autorul, inclusiv am avut ședință comună și am transmis propunerile noastre anterior, inserate în textul Proiectului. Însă în continuare vom face la momentele principale care nu au fost luate în considerație.</p> <p>1. Printre altele am propus ca în partea introductivă (a Proiectului de Hotărâre) să fie stabilit clar domeniul de aplicare: „2. Programul de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022 – 2025 va iniția conexiunea în reglementarea și gestionarea situațiilor de urgență și excepționale condiționate de diferiți factori (naturali, tehnogeni, biologici (epidemii, epizotii, etc.), inclusiv ca consecință a stării de asediu și de război.”. Deoarece Proiectul este axat mai mult pe protecția civilă (incendii, etc. adică activitatea nemijlocită a IGSU) și nu și alte situații de urgență și excepționale, care inclusiv sau manifestat în ultima perioadă.</p>	<p>1. Se acceptă partial.</p> <p>Proiectul actului normativ a fost elaborat în corelare cu Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030, aprobată prin HG nr. 658/2022, reieșind din conținutul obiectivelor generale și specifice, indicatorilor de impact, precum și indicatorilor de rezultat al politicii publice.</p> <p>Scopul Strategiei constă în trasarea liniilor generale de dezvoltare, care sunt în conformitate cu Agenda 2030 de dezvoltare durabilă și Agenda de Asociere RM-UE pentru anii 2021-2027. În ordinea de idei, Strategia prevede elaborarea și aprobarea a 6 programe sectoriale, inclusiv pe domeniul protecție civilă și situații excepționale.</p> <p>Implementarea Programului se va realiza în două etape: I – anii 2022-2025; a II-a – anii 2025-2030.</p> <p>Urmare realizării și evaluării rezultatelor la prima etapă, Planul de acțiuni va fi revizuit și ajustat reieșind din necesități și disponibilitatea surselor financiare.</p>

	<p>2. Am propus ca și pe parcursul Proiectului să fie concretizat domeniul: „protecție civilă și gestionare a altor situații de urgență și excepționale”. Conținutul Proiectului este mai îngust decât denumirea.</p> <p>3. De asemenea sunt nejustificate constatările din Proiect că APL au „capacități reduse,, și manifestă reticență, deși autorul trece cu vederea cauza de bază care o reprezintă asigurarea cu resurse la nivel de comunități după principiul „ce a mai rămas”, în special datorită faptului că asemenea atribuții ale APL sunt delegate de stat și nu sunt asigurate cu resurse necesare. O cauză a acestor probleme ar fi concentrarea sau centralizarea resurselor la nivel central.</p> <p>4. Proiectul continuă practica și este centrat, în temei, pe consolidarea și finanțarea structurilor IGSU, iar ceilalți actori, inclusiv la nivel local, sunt trecuți cu vederea.</p>	<p>2. Se acceptă parțial. Proiectul actului normativ a fost elaborat în corelare cu Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030, aprobat prin HG nr. 658/2022, reieșind din conținutul obiectivelor generale și specifice, indicatorilor de impact, precum și indicatorilor de rezultat al politicii publice. Implementarea Programului se va realiza în două etape: I – anii 2022-2025; a II-a – anii 2025-2030. Urmare realizării și evaluării rezultatelor la prima etapă, Planul de acțiuni va fi revizuit și ajustat reieșind din necesități și disponibilitatea surselor financiare.</p> <p>3. Nu se acceptă. În textul proiectului la Capitolul II, Secțiunea 1 este descrisă situația actuală privind capacitățile limitate ale autorităților publice locale privind gestionarea riscurilor, care se datorează lipsei resurselor corespunzătoare. În context, conform acțiunii 2.2.4. din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului, urmează să fie elaborată metodologia națională de evaluare a riscurilor situațiilor de urgență/situații excepționale.</p> <p>4. Nu se acceptă. Siguranța cetățenilor și securitatea publică reprezintă un element public fundamental pe care Guvernul, prin intermediul MAI, este angajat să-l producă. Programul este un document de politici, pe termen mediu, precum și de viziune strategică, asumat de către MAI și care indică direcția de dezvoltare a țării în domeniul prevenirii și gestionării situațiilor de urgență și excepționale. Programul este parte a matricei de implementare a Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030 (aprobat prin HG nr. 658/2022), fiind elaborat</p>
--	--	--

	<p>5. Un aspect important este conectarea la sistemul central de rezervele de stat și de mobilizare a fondurilor de rezervă ale APL, fiind necesar de perfecționat cadrul normativ, instituțional și de repartizare a resurselor pentru a scădea presiunea de pe rezervele de stat și de mobilizare în situații mai des întâlnite (calamități, avarii, etc.), dar și menținerea infrastructurii pentru protecția civilă.</p> <p>6. Serviciul SMURD, la fel ca și serviciul voluntar de pompieri, ar putea fi conectat și la nivel local (APL) (proponeri la compartimentul Proiectului „Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare nefuncțional”).</p> <p>7. În cadrul Obiectivelor specifice din Proiect (compartimentul IV) lipsește crearea unui mecanism instituționalizat bazat pe colaborarea APC-APL și</p>	<p>în concordanță cu Programul de activitate al Guvernului „Moldova vremurilor bune”, care printre acțiunile prioritare stabilește creșterea capacității de intervenție și reducerea timpului de reacție la solicitarea cetățenilor, inclusiv eliminarea și reducerea riscurilor și amenințărilor în sectorul de ordine publică și securitate, frontalier și intervenții de urgență.</p> <p>Programul va evidenția rolurile și responsabilitățile tuturor organelor autorităților publice centrale și ale părților interesate, pentru a construi în comun înțelegerea arhitecturii generale de reducere a riscului situațiilor excepționale la nivel național și va crea o bază pentru acțiuni comune.</p> <p>Documentul de politici va oferi o abordare strategică și incluzivă din partea tuturor organelor autorităților publice centrale și întregii societăți, asigurând mobilizarea și implicarea în sprijinul politicii de cunoaștere a riscurilor, măsurilor legale și tehnice de prevenire și reducere a lor, inclusiv și alocarea adecvată a resurselor.</p> <p>5. Se acceptă parțial.</p> <p>Potrivit acțiunii 3.4.1. din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului, urmează să fie ajustat cadrul normativ în domeniul rezervelor de stat și de mobilizare, în speță legea nr. 104/2020 cu privire la rezervele de stat și de mobilizare. Astfel, propunerile înaintate vor fi examinate în cadrul realizării acțiunii.</p> <p>6. Se acceptă parțial.</p> <p>Aceste acțiuni au fost formulate și racordate la perioada de timp în care va fi implementat Programul, la fel fiind estimate și costurile necesare, în limita fondurilor bugetare disponibile, precum și celor extrabugetare.</p> <p>7. Se acceptă parțial.</p>
--	---	--

	<p>delegarea clară a atribuțiilor, la fel crearea / perfecționarea infrastructurii necesare, fondurilor locale (de rezervă, mobilizare, etc.).</p> <p>8. În Planul de Acțiuni la Proiect ar fi necesar să se țină cont de cele menționate mai sus, inclusiv propunerile concrete transmise anterior (cum ar fi revizuirea cadrul normativ mai larg care să corespundă domeniului complex (nu doar incendii și protecția civilă) – în acest caz denumirea Proiectului nu corespunde conținutului, crearea/ consolidarea infrastructurii de prevenire și protecție, atribuțiile APC-APL, etc.). Prin urmare, în aspect normativ, trebuie de stabilit clar competențele APL și APC în domeniul situațiilor de urgență și excepționale, inclusiv mecanismul de colaborare sau chiar substituire reciprocă. Considerăm că ar fi necesar o conexiune între cadrul normativ, instituțional și de resurse privind situațiile de urgență și excepționale (ce cuprind în temei apărarea împotriva incendiilor și protecția civilă) cu cel privind regimul general al stării de urgență, de asediu și de război precum și privind regimul stării de urgență în sănătate publică. În ultima perioadă s-a observat implicarea diferitor categorii de autorități și lipsa de coordonare în întregul sistem de autorități ale administrației publice. Cu atât mai mult nu a fost și nu-i clar locul, rolul și resursele necesare pentru APL în diferite situații de urgență și excepționale.</p>	<p>Conform acțiunii 1.1.10 din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului, se propune elaborarea actului normativ prin care vor fi stabilite competențele autorităților publice centrale privind gestionarea situațiilor de urgență și excepționale. La etapa elaborării, proiectul va fi consultat cu toate autoritățile interesate.</p> <p>8. Se acceptă parțial.</p> <p>Obiectivele proiectului Programului sunt axate pe consolidarea capacităților naționale într-o perioadă restrânsă de timp (anii 2023-2025) în domenii ce țin de prevenirea situațiilor de urgență și excepționale, instruirea populației, intervenția la lichidarea consecințelor situațiilor de urgență și excepționale, precum și interacțiunea între IGSU și APC privind gestionarea situațiilor de urgență și excepționale. Implementarea Programului se va realiza în două etape: I – anii 2022-2025; a II-a – anii 2025-2030. Urmare realizării și evaluării rezultatelor la prima etapă, Planul de acțiuni va fi revizuit și ajustat reieșind din necesități și disponibilitatea surselor financiare.</p>
--	---	---

Secretar general al ministerului

Serghei DIACONU